

Přežije Evropa příští zimu bez problémů?

 aktax.cz/prezije-evropa-pristi-zimu-bez-problemu

admin

20 srpna, 2022

S blížící se zimou zažívají Evropané na kontinentu i ve Velké Británii těžké časy, které provází extrémní inflace a hospodářská, politická a migrační krize.

Ve Spojeném království si inflace vybírá těžkou daň na obyvatelstvu. Očekává se, že zhruba 13 milionů Britů se kvůli růstu cen energií zadluží. Podle organizace Citizens Advice si každý čtvrtý nebude moci dovolit platit účty. Index spotřebitelských cen (CPI) v červenci vzrostl na 10,1 %. To znamená, že poprvé po 40 letech dosáhla míra inflace dvouciferné hodnoty.

Jak už to tak bývá, politická krize doprovází krizi hospodářskou. Boris Johnson sice zůstává úřadujícím premiérem, dokud jeho strana nezvolí nového, ale 7. července oznámil rezignaci kvůli řadě neslušných skandálů (např. tzv. „**Partygate**“), které jeho vládu zcela demoralizovaly. Dalo by se tedy říci, že právě nyní je Spojené království de facto bez premiéra.

Ve Francii ztratila strana prezidenta Emmanuela Macrona po svém znovuzvolení absolutní většinu v zákonodárném sboru, což znamená morální a politickou porážku. Macron se také stal terčem mnoha vyšetřování týkajících se několika podezřelých obchodů, jako jsou záležitosti odhalené v rámci „**spisů Uber**“, aféry McKinsey atd. Italský parlament zase v červenci rozpustil prezident Sergio Mattarella poté, co premiér Mario Draghi podal demisi. Draghi zůstává ve funkci prozatímního premiéra a krize pokračuje. V italském i francouzském případě lze pozorovat rostoucí vliv krajní pravice.

Na pozadí těchto politických otřesů bude nadcházející evropská zima pravděpodobně doprovázena recesí. Podle odhadů Eurostatu se tržby v eurozóně meziročně snížily o 3,7 % a objem maloobchodu se oproti červnu 2021 snížil o 2,8 %. Všechny náklady na dopravu a další služby rostou, což přináší další tlak na snižování poptávky. Špatně je na tom i stagnující německá ekonomika, kterou hodně ovlivňuje nedostatek nabídky.

EU vybízí své členské státy k úsporám spotřeby energie, ale ani to není jisté, protože možnosti distribuce a skladování plynu se v rámci bloku liší. Rakousko, Itálie a Německo oznámily své plány na obnovení projektů uhelných elektráren (s obrovským dopadem na životní prostředí), ale to se do letošní zimy nestihne.

Rostoucí inflace byla samozřejmě celosvětovým jevem i před současnou ukrajinskou krizí – což situaci samozřejmě ještě zhoršilo. Z průmyslově vyspělých zemí trpí jejími dopady i Spojené státy. Energetická závislost Evropy na Rusku však činí její situaci výjimečnou. Je vlastně docela ironické, že se evropské mocnosti rozhodly znepřátelit si Moskvu (tím, že souhlasí s politikou NATO, které zve Ukrajinu do Aliance). O této závislosti se hodně mluví, ale pravdou je, že projekt plynovodu Nord Stream-2 mohl alespoň částečně zabránit zdražení energie na kontinentu v roce 2021, kdyby nebyl odložen a následně opuštěn.

Skutečným problémem závislosti je zde nedostatek suverénní zahraniční politiky Evropy a její politická podřízenost Spojeným státům. Je nejvyšší čas, aby evropské země přehodnotily politiku sankcí – která se zjevně vymstila – a začaly s Ruskem otevírat komunikační kanály pro vyjednávání o urovnání, které by konflikt ukončilo.

Pravdou je, že zájmy USA a Evropy jsou odlišné, ať už se NATO snaží tuto skutečnost maskovat jakkoli. Profesor John J. Mearsheimer z Chicagské univerzity ve své červnové přednášce o příčinách ukrajinského konfliktu v Centru Roberta Schumana tvrdil, že hlavní evropské mocnosti ve skutečnosti tak docela nepodporují americkou politiku vůči Rusku, která poškozují jejich vlastní zájmy, ale musejí hrát podle ní, protože, jednoduše řečeno, Američané „řídí NATO“, navzdory všem řečem o „**společném rozhodování**“ v rámci aliance.

Vzhledem ke zdiskreditovaným vládám, strašidlu chudoby, které pronásleduje jejich střední třídu i majitele obchodů a dělníky, a migrační krizi by Evropané měli očekávat nárůst politického extremismu, a to jak ze strany krajní levice, tak krajní pravice. To zase může mít v budoucnu jistě vliv na volby a následně změnit zahraniční politiku evropských zemí.

Je třeba si uvědomit, že například Marine Le Penová, kterou Macron v dubnu porazil, chtěla Francii vyvést z NATO. Tento vzestup populismu a extremismu bude jistě výzvou pro současné západoevropské pojetí demokracie. Právě toto pojetí je již delší dobu ve velké části světa, včetně Západu, v krizi. Byly navrženy alternativy k němu, jako například maďarská značka takzvané „**neliberální demokracie**“, ale mezitím může dojít k velké nestabilitě a politickým zmatkům. Ať tak či onak, evropský blok už i tím, že otevřel Ukrajině náruč, zkratoval své „**evropské hodnoty**“ a žádné focení ve Vogue nedokáže zakrýt hákové kříže Azovského praporu. Nakonec jde o skutečný problém identity, o krizi hodnot.

To jsou některé z výzev pro Evropu v dlouhodobém horizontu, které se týkají znovuobjevení její demokracie a samotného sebeobrazu. V každém případě nejnaléhavějším a nejpálčivějším problémem zůstává zima. Ta se blíží – a zdá se, že evropský kontinent na ni není připraven.

Zdroj